

SADRŽAJ

PREDGOVOR

1. INTERVENCIJA DRŽAVE NA TRŽIŠTU	1
1.1. <i>HISTORIJSKI OSVRT</i>	1
1.1.1. Evropa poslije rata	3
1.2. <i>EKONOMSKE FUNKCIJE DRŽAVE</i>	4
1.2.1. Funkcije tržišta	6
1.2.2. Okvir državne intervencije	7
1.3. <i>OSNOVNA OBILJEŽJA DRŽAVNE POMOĆI</i>	8
1.3.1. Komunitarno određenje državne pomoći	8
1.3.2. Distinkcija između mjera državne pomoći i općih mjera	11
1.3.3. Doprinos drugih odredaba u definiranju državne pomoći	12
1.3.4. Tržišni nedostaci – razlog za intervenciju države na tržištu	13
1.3.4.1. Monopol kao tržišni nedostatak	16
1.4. <i>DRŽAVNA POMOĆ I KORIŠTENJE JAVNIH FONDOVA</i>	19
1.4.1. Fiskalna politika	20
1.4.2. Dileme oko svrsishodnosti državne pomoći	22
1.4.3. Efekti - potencijalna korist	23
1.4.3.1. Efikasnost javnih rashoda	25
1.4.3.2. Rent-seeking ponašanje	25
1.4.4. Procjena opravdanosti ulaganja	27
1.4.4.1. Konačna ocjena efekata ulaganja	27
1.4.4.2. Cost-benefit analiza	28
1.5. <i>CILJEVI DRŽAVNE INTERVENCIJE</i>	30
1.5.1. Osnovni ciljevi	30
1.5.2. Aktuelni ciljevi	33
1.5.3. Specifični ciljevi	34
1.5.4. Sloboda prometa roba	35
2. PRAVNI OKVIR	41
2.1. <i>IZVORI I PRINCIPI KOMUNITARNOG PRAVA</i>	41
2.1.1. Opći principi komunitarnog prava	43
2.1.1.1. Princip supsidijarnosti	44

2.1.1.2. Princip ravnopravnosti	44
2.1.1.3. Princip proporcionalnosti	44
2.2. KOMUNITARNI OKVIR DRŽAVNE POMOĆI	45
2.2.1. Introdukcija u komunitarne propise o državnoj pomoći	45
2.2.2. Članovi 87-89 Rimskog ugovora	46
2.2.2.1. Inkompatibilna pomoć	47
2.2.2.2. Kompatibilnost pomoći - izuzeci ipso iure	48
2.2.2.3. Izuzeci po diskrecionim ovlaštenjima Komisije	49
2.2.2.4. Promoviranje ekonomskog razvoja	50
2.2.2.5. Realiziranje velikih zajedničkih projekata	51
2.2.2.6. Olakšavanje razvoja	52
2.2.3. Uloga i nadležnosti Komisije	53
2.2.4. Procedura za novu državnu pomoć	56
2.2.5. Vijeće i autoriziranje pomoći	58
2.2.6. Nezakonita državna pomoć	60
2.3. PRAVO KONKURENCIJE EVROPSKE UNIJE	64
2.3.1. Historijat komunitarne politike konkurencije	64
2.3.2. Komunitarni propisi o konkurenciji	66
2.3.2.1. Zabrana antikonkurencijskog ponašanja	67
2.3.2.2. Nelojalna konkurencija	69
2.3.2.3. Opće pravilo izuzeća	71
2.3.3. Zabrana zloupotrebe dominantnog položaja	73
2.3.3.1. Dominantni položaj	74
2.3.3.2. Relevantno tržište	75
2.3.3.3. Zloupotreba dominantnog položaja	76
2.3.4. Koncentracije	77
2.3.4.1. Mjerila veličine koncentracije	79
2.3.4.2. Uporedno pravo koncentracija	79
2.3.5. Politika konkurencije u pojedinim zemljama Unije	80
2.4. PROPISI O DRŽAVNOJ POMOĆI VS. DRUGE ODREDBE	82
2.4.1. Općenito o uvozno-izvoznim zabranama i ograničenjima	82
2.4.1.1. Odnos člana 28. i propisa o državnoj pomoći	83
2.4.1.2. Zabrana kvantitativnih ograničenja na izvoz	84
2.4.1.3. Opća odstupanja	85
2.4.2. Odredbe o porezima	87
2.4.2.1. Sličan proizvod	88
2.4.2.2. Direktna diskriminacija	88
2.4.2.3. Konkurentski proizvod	89
2.4.2.4. Indirektna diskriminacija	90
2.4.2.5. Odnos člana 90. i državne pomoći	92
2.4.2.6. Odnos između članova 25. i 90.	93

2.4.3. Javna preduzeća	93
2.5. <i>SUDSKA PRAKSA</i>	96
2.5.1. Precedentno pravo	96
2.5.2. Primjeri stvaranja prava – Dassonville	98
2.5.3. Slučaj Cassis de Dijon	99
2.5.4. Odluka u slučaju Keck – Mithouard	102
3. EKONOMSKI ASPEKTI DRŽAVNE POMOĆI	105
3.1. <i>EKONOMSKI AMBIJENT EVROPSKE UNIJE</i>	105
3.1.1. Osnovne naznake o komunitarnom tržištu	106
3.1.2. O ekonomskoj politici	109
3.1.3. Osnovni ekonomski pokazatelji	111
3.2. <i>VRSTE POMOĆI</i>	113
3.2.1. Regionalna pomoć	113
3.2.1.1. Regionalna razvojna pomoć	114
3.2.1.2. Regionalni dispariteti	115
3.2.1.3. Regionalna politika u državama članicama	119
3.2.1.4. Komunitarna regionalna politika	121
3.2.2. Sektorska pomoć	124
3.2.3. Multisektorski okvir pomoći	130
3.2.4. Horizontalna pomoć	133
3.2.5. Pomoć malim i srednjim preduzećima	133
3.2.5.1. Definicija malih i srednjih preduzeća	133
3.2.5.2. Uloga malih i srednjih preduzeća u zemljama članicama	134
3.2.5.3. Zašto i kako pomagati mala i srednja preduzeća	136
3.2.5.4. Nacionalni značaj malih i srednjih preduzeća	138
3.2.6. Pomoć u zaštiti životne sredine	140
3.2.6.1. Oblici ambijentalne potpore	140
3.2.6.2. Korelacija ekonomija vs. ambijent	142
3.2.6.3. Modusi rješavanja ambijentalnih problema	145
3.2.7. Državna pomoć za istraživanje i razvoj	147
3.2.7.1. Kompatibilnost R&D pomoći	147
3.2.7.2. Politika naučno-istraživačkog rada	148
3.2.8. Pomoć za spašavanje i restrukturiranje firmi	151
3.2.8.1. Osnovi razlikovanja	152
3.2.8.2. Opći uvjeti restrukturiranja	153
3.3. <i>OBLICI POMOĆI</i>	154
3.3.1. Osnovni instrumenti pomoći	154
3.3.2. Značaj garancija	156

3.3.2.1. Finansiranje unutar Evropske unije	157
3.3.2.2. Specifičnosti garancija	158
3.3.3. Porezna oslobađanja i porezne olakšice	160
3.3.4. Ubrzavanje kapitala javnim preduzećima	162
3.4. IZVORI POMOĆI	166
3.4.1. Komunitarni budžet	166
3.4.1.1. Budžetski prihodi	167
3.4.1.2. Budžetski rashodi	168
3.4.2. Nacionalni budžeti	170
3.5. INTENZITET POMOĆI	171
3.5.1. Vidljive investicije	172
3.5.2. Nevidljive investicije	174
3.6. POSEBNE VRSTE POMOĆI	177
3.6.1. Trening pomoć	177
3.6.2. Pomoć u zapošljavanju	178
3.6.3. Privatizacija	179
3.6.3.1. Privatizacija državnih kompanija	180
3.6.3.2. Privatizacija u Istočnoj Njemačkoj	181
3.6.3.3. Ostali primjeri privatizacije	182
4. ZNAČAJ DRŽAVNE POMOĆI ZA RAZVOJ UNIJE	185
4.1. OBIM I STRUKTURA POMOĆI	185
4.1.1. Problemi različitog obima pomoći	185
4.1.2. Kretanje budžetskih troškova	188
4.1.3. Pravni aspekt obima i strukture pomoći	189
4.1.4. Nacionalni ili nadnacionalni nadzor državne pomoći	190
4.2. ZNAČAJ PODSTICANJA POJEDINIH AKTIVNOSTI	192
4.2.1. Istraživanje i razvoj	192
4.2.1.1. Tehnologija i inovacije	193
4.2.1.2. Učešće EU u svjetskoj istraživačko-razvojnoj utakmici	194
4.2.2. Poljoprivreda	196
4.2.3. Zaštita okoline	199
4.3. CILJEVI I EFEKTI DRŽAVNE POMOĆI	201
4.3.1. Odnos posebnih ciljeva i efekata	202
4.3.2. Troškovnost monopola	205

4.4. PRO ET CONTRA DRŽAVNE POMOĆI	208
4.4.1. Državna pomoć vs. tržište jednakih mogućnosti	208
4.4.1.1. Kritizeri mjera državne pomoći	209
4.4.1.2. Dileme - politički značaj	210
4.4.1.3. Prihvatljivi nivo pomoći	210
4.4.2. Put prema odgovoru	212
4.5. JEDINSTVENO EVROPSKO TRŽIŠTE	213
4.5.1. Motivi osnivanja unutrašnjeg tržišta	214
4.5.2. Efekti jedinstva	215
4.6. PROŠIRENJE UNIJE	218
4.6.1. Procjena proširenja Unije u kontekstu troškova i koristi	219
4.6.2. Proširenje i međunarodna konkurencija	221
4.6.3. Ugovor iz Nice	223
4.7. KONCEPCIJE IZGRADNJE UNIJE	224
4.7.1. Državni centralizam vs. multi-level governance	224
4.7.2. Ostala konceptijska sučeljavanja	227
4.7.3. Između federalizma i konfederalizma	228
5. DRŽAVNA POMOĆ U BOSNI I HERCEGOVINI	231
5.1. DE LEGE LATA	231
5.1.1. Izvori prava konkurencije u BiH	231
5.1.2. BiH konkurencijska zbilja	232
5.1.2.1. Monopolističko djelovanje	233
5.1.2.2. Novi propisi	236
5.1.3. BiH državni intervencionizam kroz propise	238
5.2. DE LEGE FERENDA	239
5.2.1. Pripreme za izgradnju drugačijeg tržišta	239
5.2.2. Konkurencija ante portas	240
5.2.3. Državna pomoć - model izgradnje	242
5.2.4. Ka javnom i ekskluzivnom	243
5.2.5. Propisi o privrednim društvima	245
5.2.6. Uvjeti sine qua non i Maastricht	246
5.3. EKONOMSKI AMBIJENT U BOSNI I HERCEGOVINI	247
5.3.1. Faktori razvoja	247
5.3.2. Bosanskohercegovačko tržište	250
5.3.2.1. Egzogeni modeli razvoja	251
5.3.2.2. Slabosti domaće ekonomije	253

5.3.2.3. Domaće prednosti	254
5.3.3. Osnovne naznake izlaza	256
5.3.4. Ključne grane razvoja	257
5.3.4.1. Industrija	257
5.3.4.2. Građevinarstvo	258
5.3.4.3. Energija	258
5.3.5. Stanje potencijalnih izvora pomoći	260
5.4. POLJOPRIVREDA I PODSTICAJI	262
5.4.1. Ekonomsko pozicioniranje poljoprivrede	262
5.4.2. Kako do bosanskohercegovačkog modela	263
5.4.2.1. Iskustva drugih zemalja u razvoju poljoprivrede	263
5.4.2.2. Domaći temelji razvoja	264
5.4.3. Državna intervencija u poljoprivredi	265
5.4.4. Komparacija sa Evropskom unijom	268
5.5. OSTALI PRIORITETI	271
5.5.1. Pozicija države	271
5.5.2. Restrukturacija	273
5.5.3. Fiskalni okvir	274
5.5.4. Prijedlozi prioriteta razvoja	275
5.5.4.1. Obrazovanje i naučno-istraživački rad	275
5.5.4.2. Razvoj malih i srednjih preduzeća	277
5.5.4.3. Zaštita okoline	279
5.5.5. Oblici pomoći	281
5.5.5.1. Porezne olakšice	281
5.5.5.2. Krediti	283
5.5.5.3. Garancije	284
5.5.6. Izbor strategije razvoja	286
5.5.6.1. Strategija vodećeg izvoza	286
5.5.6.2. Strategija uvozne supstitucije i izvozne ekspanzije	287